

Peder Skrams Gade 13
1054 København K
www.specta.dk
specta@specta.dk
+45 3313 0123

Introduktion til

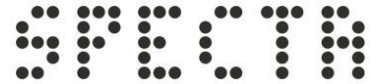
Eventyret om Den Grimme Trolde og Det Dumme Menneske

af Lars Arrhenius

Installation, 2019

12 papirklip, hver 70 x 50 cm + ramme

eventyr i 12 kapitler, indrammede, hver 15 x 20 cm

Peder Skrams Gade 13
1054 København K
www.specta.dk
specta@specta.dk
+45 3313 0123

Pressemeddelelse / April 2019

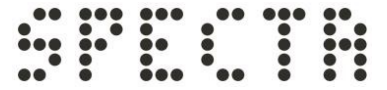
Det er med stor fornøjelse, at SPECTA præsenterer en ny solo udstilling af den svenske billedkunstner Lars Arrhenius. Med et ualmindeligt mange-facetteret kunstnerisk virke, som tæller bl.a. animation, tegning, TV, musik, scenografi og brætspil, har Arrhenius også denne gang kastet sig over et nyt medie, idet udstillingen består af en helt ny serie papirklip, inspireret af H.C. Andersen.

Både papirklippet og eventyret, med de figurer, der hører sig til, har Lars Arrhenius bygget op, som vi kender det fra H.C. Andersen - Sådan starter det ... for som fortællingen og papirklippene udfolder sig, får vi et stykke konkret historie, nemlig historien om olien. Fra mennesket får fat i den, og opdager, hvilke egenskaber den besidder, til den værdi olien får og skaber - og slutteligt hvilken fremtid den repræsenterer. Det er en fortælling, som i sit indhold er klassisk Lars Arrhenius, altid både politisk underholdende, mørkt, fantastisk veludført - og aldrig tandløst.

Udstillingen præsenterer en installation med 12 papirklip som samlet set fortæller *Historien om Den Grimme Trolde og Det Dumme Menneske*, en historie forfattet af Lars Arrhenius. Herudover vises enkelte individuelle papirklip.

Lars Arrhenius (SE, 1966) bor og arbejder i Stockholm. Arrhenius har utallige udstillinger bag sig, og han er repræsenteret i en række private og offentlige samlinger, bl.a. Moderna Museet i Stockholm, Malmø Konstmuseum, Victoria and Albert Museum i London, Stuttgart Kunstmuseum, Centro Gallego de arte Contemporánea i Santiago de Compostela, West Collection i Philadelphia, Stedelijk museum i Amsterdam, og herhjemme på Arken, Aros og i Statens Kunstfond.

I Danmark er Lars Arrhenius mest kendt som videokunstner, oftest piktogram-animationer, men derudover har Lars Arrhenius komponeret og skrevet musik som er blevet nomineret til den svenske grammy award, han har lavet en række sæsoner af den prisbelønnede børnetv-serie "Bon" for SVT. Lars Arrhenius har også udgivet en række brætspil, herunder "Velkommen til Samfundet" på dansk og senest "Kalas" om klima og forbrug. Arrhenius har herudover lavet en lang række offentlige udsmykninger.

Peder Skrams Gade 13
1054 København K
www.specta.dk
specta@specta.dk
+45 3313 0123

Eventyret om

Den Grimme Trolde

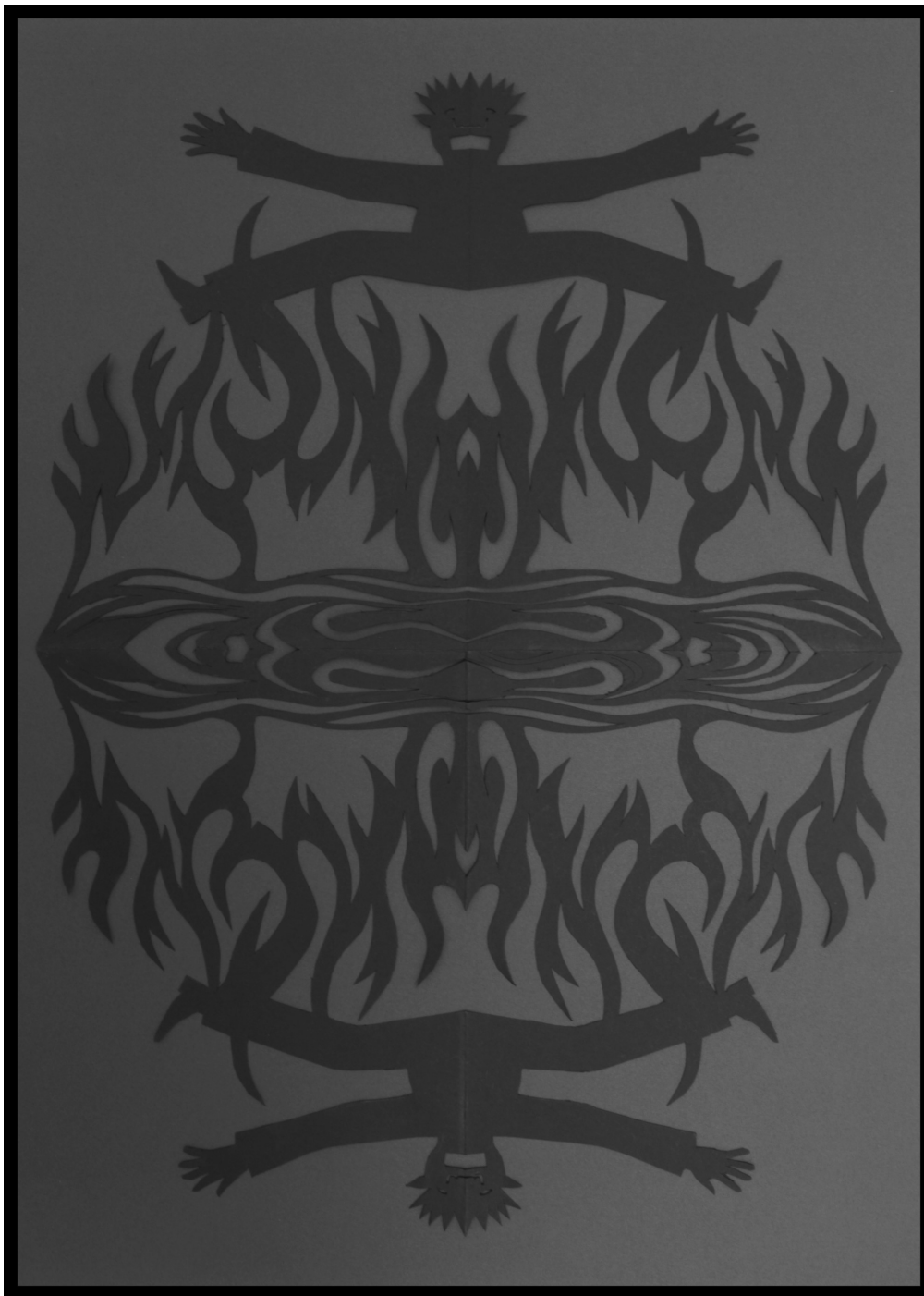
Og

Det Dumme Menneske

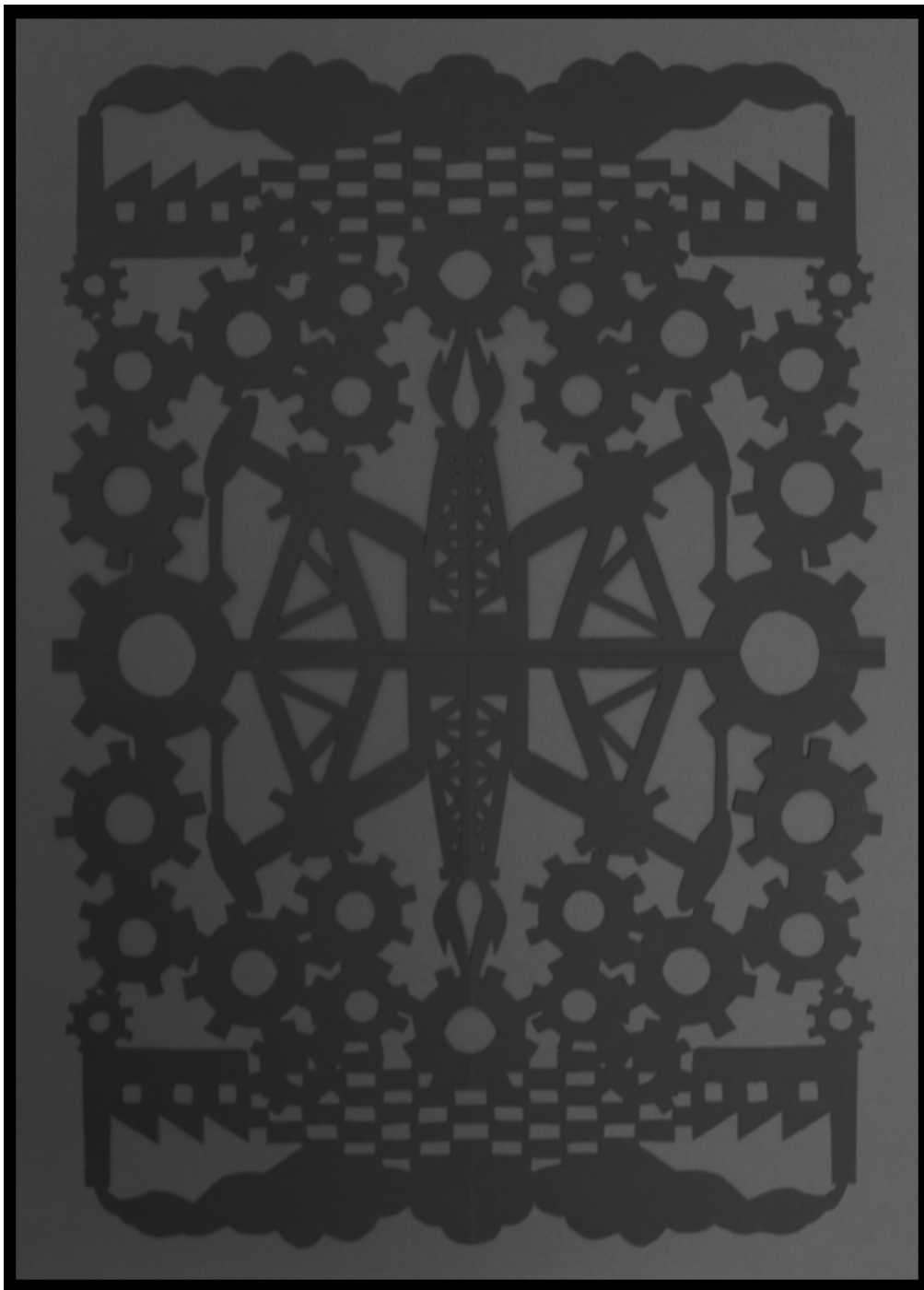

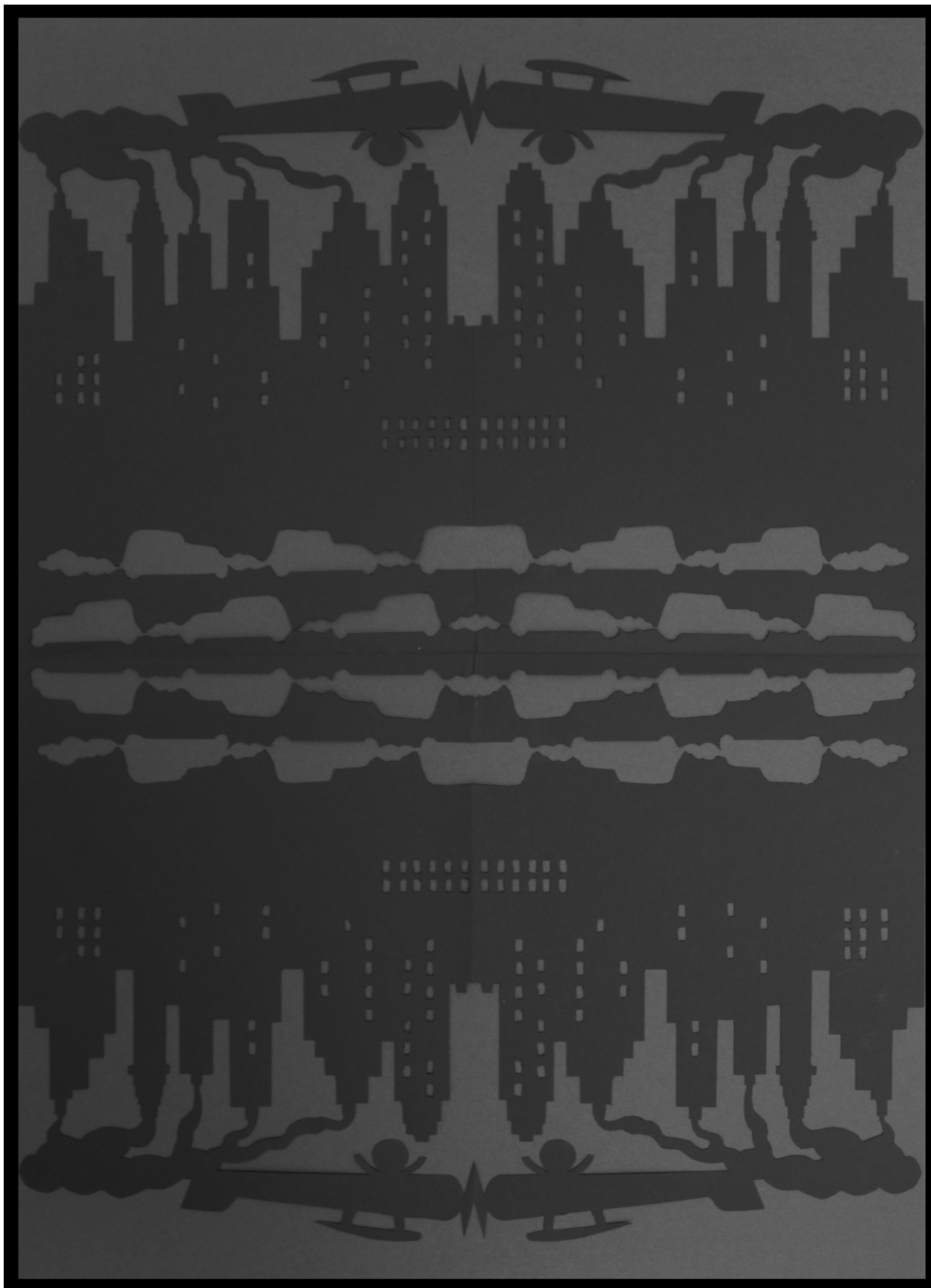
Engang for længe siden, da din tip- oldefar og mor var lige så gamle som du, gik et menneske hjemad sent om aftenen. Nattens stjerner lyste langs den mørke sti, men Mennesket var lidt bange. Pludseligt hørtes et råb om hjælp. En trold skimtedes i mørket, den sad fast til taljen i en stor, sort, klæbrig pøl. *"Hvis du hjælper mig herfra førend solen står op, så skal jeg give dig alt hvad du vil have"*, råbte trolden. Mennesket vidste, at troldte ofte narrer folk, men fik alligevel ondt af trolden, og hjalp ham ud af den fæle masse. Trolden lo da noget så frygteligt og sagde: *"Du får den mørke, klæbrige pøl, som jeg sad fast i, i den er alt hvad du kan ønske dig"*, og så forsvandt han i mørket.

*M*ennesket forstod nu, at det var blevet snydt, men gik alligevel hen til kanten af pølen. Den var så kulsort, at mennesket strøg en tændstik for bedre at kunne se, om der var noget i den klæbrige, sorte masse. Straks tændstikken var strøget brød trolde-pølen ud i lys lue, og den brændte som helvedes porte, og mennesket blev meget forskrækket. Dog forstod mennesket, at dersom det kunne tæmme den enorme kraft, så skulle det kunne blive rigeligt belønnet.

*D*en følgende tid tænkte Mennesket længe over, hvordan det dog kunne lade sig gøre at få kontrol over pølen. Den stank og var klæbrig, og den kunne ikke bare graves op. Da fik Mennesket den idé at pumpe massen op, og nu kunne den hældes på maskiner, og fabrikkernes hjul snurrede såvel om dagen som om natten. Ilden kunne tæmmes, og Mennesket kunne få alt, hvad det ønskede sig.

*H*rene gik, og med hjælp fra al den kraft, som Troldens pøl besad, fik mennesket det bare bedre. Nu kunne man køre hurtigere, end hestene løb på vejene, og flyve højere og hurtigere end fuglene i himlen. Så meget nyt og sjovt kunne ske med hjælp fra pølen, at mennesket ikke længere kæmpede bare for at få mad - at leve var ikke nok, solskin, frihed og en lille blomst skulle til.

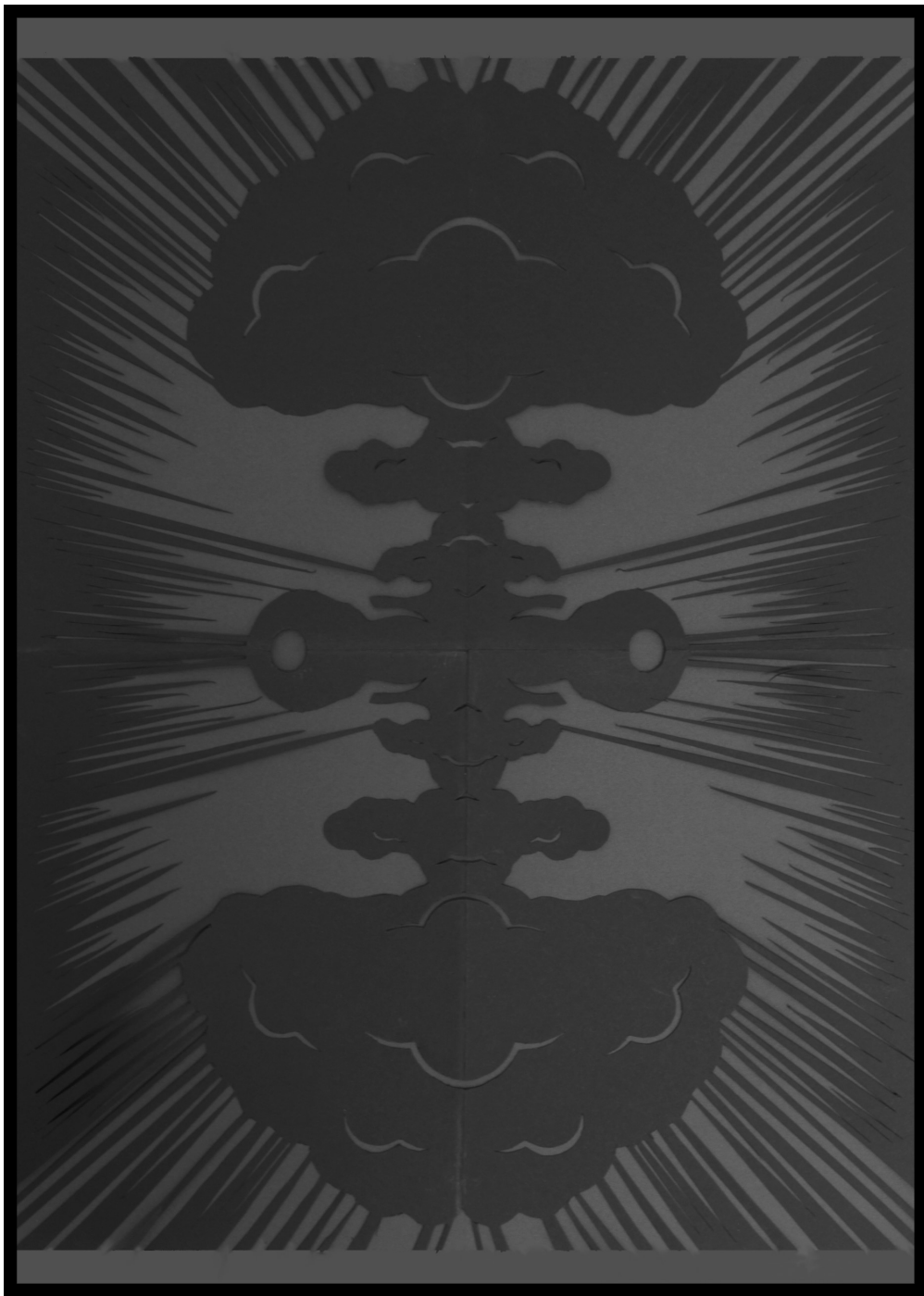

*M*enneskene blev tiltrukket af byen, hvor pølen skabte fabrikker og fremtid. På fabrikkerne blev der skabt mange nye flotte ting, som alle ønskede sig. Fabrikkerne producerede, hvad menneskene ønskede sig, og mennesket forbrugte, hvad fabrikkerne producerede. Det var som en kæmpe fest rundt om pølen, hvor alle var inviterede, og det moderne liv blev danset ind til ny musik. Men i den mørke skov sad trolden og grinede selvtilfreds. Faren lurede lige rundt om hjørnet...

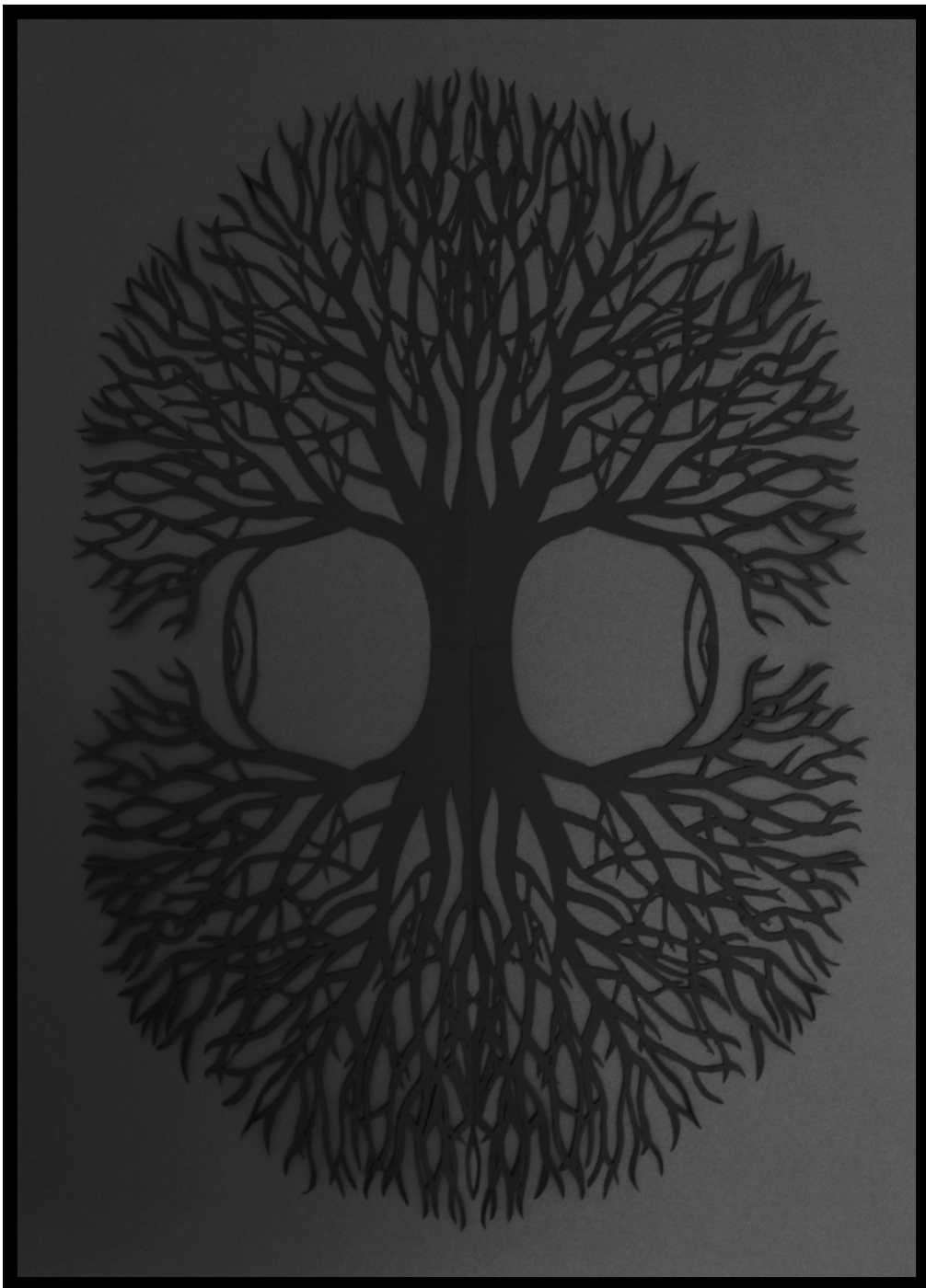
*M*en ikke alle var så glade, de fattige mennesker ville også danse med til den store fest og have del i den beskidte pøl. Det fik de ikke lov til, der kunne ikke være nok til alle. Istedet begyndte mennesket at måle, veje og registrere hinanden, en del kunne ganske simpelt ikke være med, fordi de var anderledes. Menneskene begyndte at krige om, hvem der skulle være med i den store fest, og med hjælp fra troldepølen kunne menneskene bekriige hinanden meget bedre og mere effektivt. Den, der bestemte over trolde-pølen, vandt krigen.

En dag kom freden, millioner af mennesker var døde og Verden lå i ruiner - Trolden var glad. Mennesket gik tilbage til den sorte pøl og pumpede nu endnu mere op end nogensinde før for at genopbygge det, som var ødelagt. Mennesket besluttede, at der aldrig skulle være krig igen, men Trolden vidste, at den beskidte pøls magt ville fortsætte med at gøre alle mennesker vanvittige.

*M*ennesket var nu glad igen. Med hjælp fra pølen lavede det nye sjove ting og nye opfindelser. Alle ønsker blev opfyldt, velfærd og nye lægemidler, der kunne gøre mennesket sundt og stærkt, børnene fik god mad at spise og gik i skole så længe de ønskede det. Flere og flere mennesker fik det bedre, og alle skulle leve lykkeligt til deres dages ende.

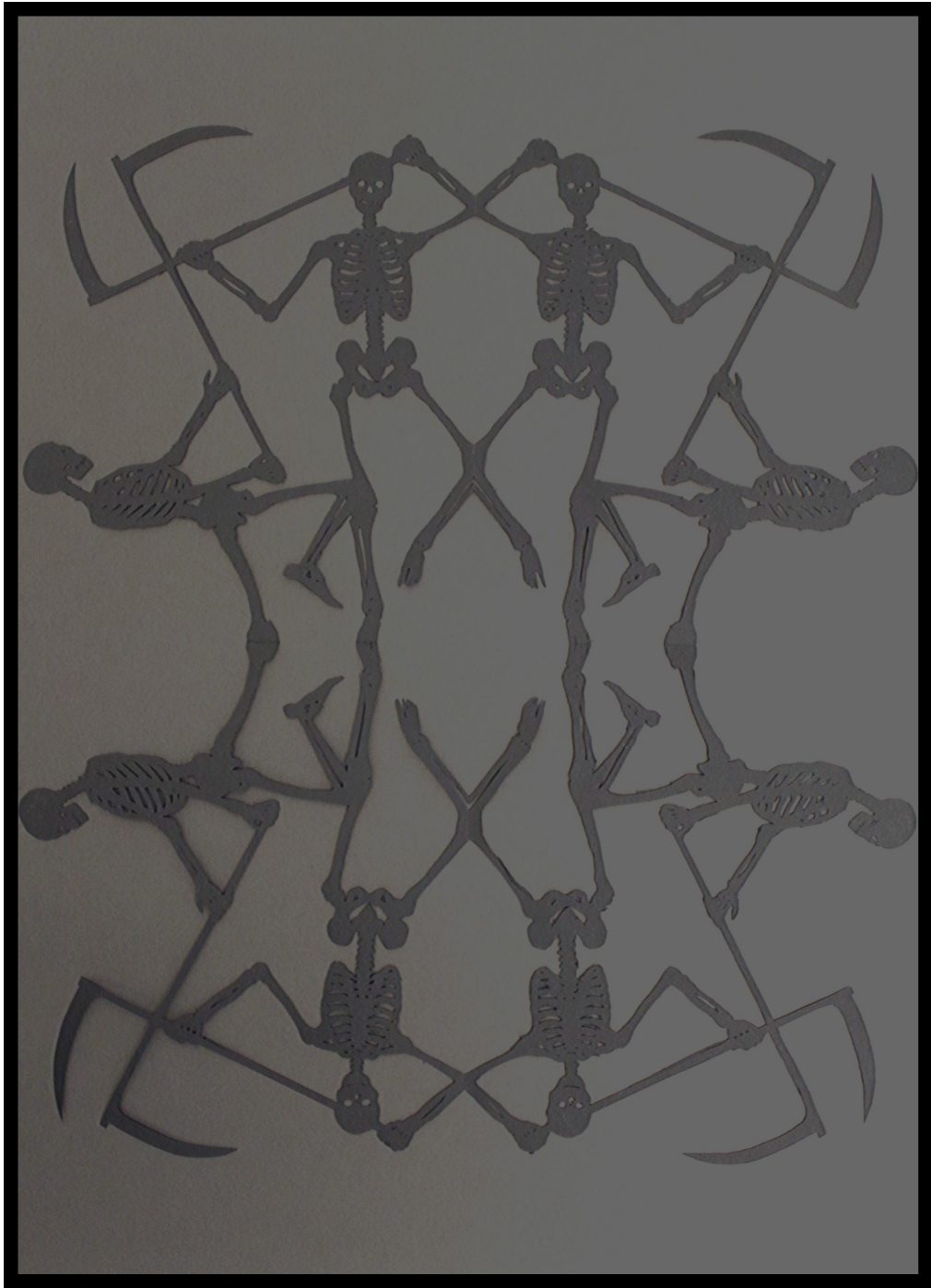

*T*iden gik. Så en dag advarede nogle kedelige mennesker om, at den sorte pøl ikke kun var god, ja, den var sågar endda måske farlig. Det var ikke kun det, at den var beskidt og stank, den gjorde også det hele varmere og varmere. Vejret blev helt mærkeligt, men kunne det være trolld-pølens skyld? Måske man skulle stoppe op og tænke sig lidt om? Men næh nej, man lod som ingenting, for ingen, end ikke gnavpotterne, ønskede at leve, som man gjorde, før Mennesket hjalp trolden. Hvem kunne bebrejde menneskene det, alt blev jo bare bedre og bedre.

*D*esværre havde gnavpotterne ret. Luften og oceanerne blev varmere, og vejret blev mere og mere mærkeligt. Solen skinnede for meget, stormen blæste for hårdt, og regnen regnede både for meget og for lidt. Nu skulle alle bruge mindre af den sjove trolde-pøl, men ingen ønskede at ændre på noget som helst i deres liv. Man kunne ligeså godt fortsætte den store fest helt frem til slutningen, for det var jo for sent alligevel, sagde menneskene til sig selv. Festen blev den største fest de nogensinde havde holdt. Der blev festet, som var der ingen morgendag ... ved siden af stod Trolden og lo.

Det var nu lykket menneskene at sætte ild til hele jordkloden med hjælp fra den sorte pøl. Alle de sjove ting forsvandt, selv det som menneskene havde samledes omkring i årtusinder. Snart var der ingen fugle som svævede mod himlen, eller nogle dyr som bøjede sig på marken. Fiskene svømmede ikke længere i havene, og biernes summen var forstummet, blomsterne var visnet for længe siden.

*D*en Grimme Trolde lo, og så på den tomme jordklode. Endelig var Det Dumme Menneske dødt. Trolden havde narret Mennesket til at få alt, hvad det ønskede sig. Troldens ønske gik i opfyldelse, og snart følte trolden sig meget alene. Der var ikke længere et menneske at hade og drille. Intet var tilbage, undtagen Trolden selv. Trolden havde ikke bare narret Mennesket, men også narret sig selv. Man skal være varsom med hvad man ønsker sig..

Snip, snap, snude, så er den historie ude.

Mennesket er fortællingens skurk

Med sin saks har den svenske kunstner Lars Arrhenius klippet et sorgeligt eventyr om, hvad der kan ske, når mennesket får opfyldt sit hede ønske om mere og mere energi.

KUNST

PETER MICHAEL HÖRNUNG

Lars Arrhenius: Eventyret om den grimme trold og det dumme menneske. Peter Skramns Glæde 13. Til 16. maj

En kunstner, der kan sættes i bås, behøver ikke at være en ringe kunstner. Men spændende og uforudsigelig er han ikke. Svenskeren Lars Arrhenius hører til de uforudsigelige, set i lyset af de medier, han har arbejdet med for at variere sit udtryk. I sine værker har han på skift benyttet piktogrammer, røntgenbilleder, grafik fra tidlige computerspil samt nu - papirklip.

Piktogrammerne benyttede han i videoen 'Habitat', som etage for etage, rum for rum, gav os et forenklet og overskueligt indblik i det liv, der leves i en moderne ejendom. Han benyttede også de grafiske

symboler og piktogrammerne i det sociokritiske brætspil 'Velkommen til samfundet', som han for seks år siden lavede sammen med Eric Ericson.

Røntgenbillederne brugte han derimod i animationsfilmen 'The Big Store' (eller på svenske: 'En dag på Varuhuset'), hvor temaet var mordet på den svenske statsministerkandidat Anna Lindh. Og nu gælder det papirklipet, den ældste teknik af dem alle.

Beslægtet med H.C. Andersen

Hver teknik og hvert udtryk bærer sine egne associationer med sig. Når en kunstner i dag henter saks og papir frem af skuffen og ud af deres møde tryller ansigter, figurer og måske hele eventyr, så kan tanken godt gå til en stor poetisk papirklipper og eventyrfortæller som H.C. Andersen. Om han ligefrem gør reverens over for Andersen, må få lov at stå usagt, for det eventyr, som Lars Arrhenius fortæller på sin udstilling hos Specta, er en ganske anden slags eventyr end dem, den gamle digter gav til bedste, især for børnene og de mindste. Men et slægtskab er der.

Titlen er denne gang 'Eventyret om den grimme trold og det dumme menneske'. For Arrhenius er mennesket selv den uvidende, men ikke uskyldige skurk i fortællingen om menneskets egen fremtid. Eller mangel på fremtid. Det er vores tankeløse, grænseløse og ansvarsløse forbrug af energiresurser som olie, der udgør den største trussel mod vores egen civilisations bestånd. Det er derfor, mennesket er dumt, og det er i denne kontekst en langt større fejl at være dum, i betydningen blind for konsekvenserne af vores handlinger, end at være grim.

Fortællingen begynder således: »En

gang for længe siden, da din tipoldefar og -mor var lige så gamle som du, gik et menneske hjemad sent om aftenen. Natens stjerner lyste langs den mørke sti, men Mennesket var lidt bange. Pludselig hørtes et råb om hjælp. En trold skintedes i mørket, den sad fast til taljen i en stor, sort, klæbrig pølse.

Da mennesket havde befriet trolden fra pølsen, som selvfølgelig var en oliepølse, begyndte det korrumpierende drama, for pølsen var troldens gave til dens frelser, og den gjorde menneskets rigere, i takt med at miljøet blev rigere.

Eventyret er i tolv billeder med tolv tilhørende tekster, som Lars Arrhenius selv har skrevet. Billederne har han også klippet, og da fortællingen har sine mørke sider, er papirklipets materialer tilsvarende mørke. Stærkest er den næstsidste planche, hvor teksten lyder: »Der var nu lykkelige menneskene at sætte ild til hele jordkloden med hjælp af den sorte pølse. Alle de sjove ting forsvandt...«. Og tilbage var kun dødendansen, som man kender den fra middelalderens fremstillinger, og så døden, som man husker den fra Arrhenius' 'The Big Store'. Her var det et menneske, men et vigtigt menneske, begivenhedernes tragiske offer. I det eventyrlige spil om den grimme trold og det dumme menneske er det hele menneskeheden, der ofrer sig selv i forsøget på at berige sig selv.

Samfundsrelevant kunst? Politisk kunst? Ja, i den grad. Også den vigtigste kunst, som Arrhenius har givet os? Ja, videoværket 'Habitat' står stadig som et hovedværk, synes jeg. Men han har vist, at han som kunstner flytter sig hele tiden, teknisk set, selv om han aldrig viger væk fra sit værks politiske budskab.

peter.michael.hornung@ipol.dk

DØDEDANS. Lars Arrhenius fortæller et eventyr i tolv billeder med tolv tilhørende tekster. Foto: Galleri Specta